

Teorija saglasnih polja (5)

Written by Branko Tomic

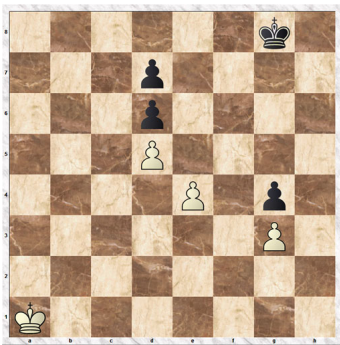
Tuesday, 26 May 2015 20:41 - Last Updated Sunday, 14 June 2015 15:44

Teorija saglasnih polja predstavlja jedan od prvih pokušaja da se pronade formula kojom bi se mogle riješiti mnoge problematične pozicije.

Međutim, ovaj koncept je zakoračio na polje alhemije - moguće ga je primijeniti samo u pješačkim završnicama zbog ograničene pokretljivosti najslabije figure na tabli.

Č. D. Lokok (1892.)

Bijeli na potezu dobija

U zadatku iz četvrte priče postoje dva para saglasnih polja. Prvo je **d4**, jer nakon 1. e5 de5 2. Ke5 bijeli monarh dolazi na (ključno) polje sa kojeg lako može da napadne oba crna pješaka. Da bi mu se uspješno suprotstavio crni kralj u tom trenutku (nakon Kd4) mora stati na polje **f6**.

Teorija saglasnih polja (5)

Written by Branko Tomic

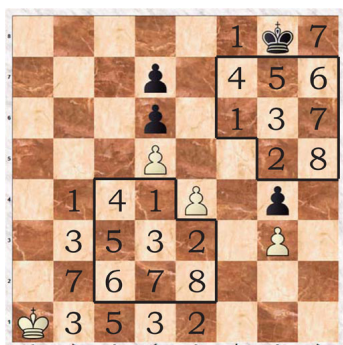
Tuesday, 26 May 2015 20:41 - Last Updated Sunday, 14 June 2015 15:44

Ukoliko bijeli pokuša prodor preko **e3**, prijeteći napadom na pješaka g4, crni mu mora zatvoriti put preko polja **g5**.

Kritična, ključna polja su, zaključimo, **e5** i **f4**. Zavlada li bijeli njima, protivnik može samo da mu pruži ruku i čestita na pobjedi.

Ovaj primjer nam donosi novi pojam. Ako su dva saglasna polja povezana dijagonalno i ako ima dovoljno prostora za "crtanje" tropoljnog kvadrata, taj sistem, prema Juriju Averbahu, možemo nazvati **osmopoljnim** (na deveto polje krajevi ne mogu stati - prema šahovskim pravilima).

Crtanje sistema saglasnih polja počinjemo od prva dva broja. Broj 3 povezuje brojeve 1 i 2, dok su ostali brojevi - od 4 do 8 - postavljeni dijagonalno svom parnjaku. Pogledajte dijagram. Jednostavno, zar ne?

Gledajući koja su polja nedostupna crnom kralju, lako je naći rješenje.

1. Kb1! Kg7 2. Kc1 Kg6 3. Kd1 Kg5 4. Kc2 Kh5 5. Kc3 Kg5 6. Kc4 Kg6 7. Kd3 Kg5 8. Ke3
1:0

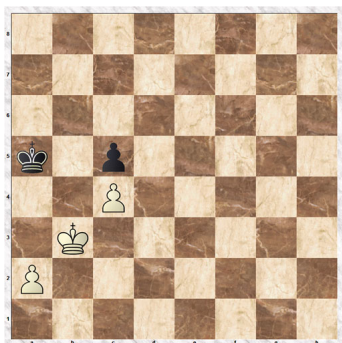
Teorija saglasnih polja (5)

Written by Branko Tomic

Tuesday, 26 May 2015 20:41 - Last Updated Sunday, 14 June 2015 15:44

Seriju tekstova o Teoriji saglasnih polja završavamo jednostavnom studijom, u kojoj ćemo iskoristiti i pojam **trijangulacije**.

H. Voker (1841.)

Bijeli na potezu dobija

Paul Keres je u svojoj knjizi "Praktične završnice" detaljno opisao način dobitka.

Zadatak bijelog je posebno težak, jer je njegov slobodnjak na ivičnoj liniji, pa njegov kralj nema manevarskog prostora lijevo od pješaka. Njegova jedina šansa je da napada s desne strane, pri čemu stalno mora računati na protivnapad crnog kralja. Naprimjer, nakon direktnog pokušaja 1. Kc3 Ka4 2. Kd3 crni igra 2. ... Kb4! osvajajući jednog od bijelih pješaka sa "čistim" remijem.

Opet se moramo dublje zamisliti.

Da bi pobijedio, bijeli kralj mora stići na d5 ne dozvoljavajući u međuvremenu crnom da osvoji a-pješaka i da ne bude u mogućnosti da brani svog pješaka sa Kb4. Kad crni povuče Kb4 bijeli mora biti u položaju da vuče Kd3 nakon čega je crni u iznudici i ne može spriječiti manevar bijelog Kd3-Ke4-Kd5.

Teorija saglasnih polja (5)

Written by Branko Tomic

Tuesday, 26 May 2015 20:41 - Last Updated Sunday, 14 June 2015 15:44

Prema tome, prvi par saglasnih polja je - za bijelog **d3**, a za crnog **b4**.

Nastavimo dalje. Ako je crni kralj na a3 i prijeti da uzme pješaka na a2, bijeli mora biti spreman da na tu prijetnju odgovori sa Kd5, pa su tako polje bijeloga **e4** i polje crnog **a3** saglasna polja.

Dakle, polje crnog **a4** (kontrolišući a3 i b4) odgovara polju bijelog **e3** (kontrolišući e4 i d3).
Nadalje, vidimo da polju

a5
(kontroliše a4 i b4) odgovara sljedeće saglasno polje
d2
(kontroliše e3 i d3).

Na taj način smo riješili najteži dio zadatka. Bijelom jedino preostaje da svog kralja dovede na d2, oprezno manevrišući, poslije čega će crni biti nemoćan u pokušaju da spriječi bijelog kralja da napreduje do d5.

Spomenimo za potpunije objašnjenje - ako je crni kralj na a6 ili b6, bijeli monarh može biti na c1, c2 ili c3, tako da na ... Ka5 može odgovoriti Kd2.

Iz posljednjeg komentara jasno je vidljivo da crni na potezu brzo gubi, jer nakon 1. ... Kb6 (ili 1. ... Ka6) bijeli igra 2. Kc3 (ili 2. Kc2) i nakon 2. ... Ka5 3. Kd2!

Ukoliko je bijeli na potezu, stvar je mnogo komplikovanija, ali se pobjeda može iznuditi običnom trijangulacijom.

1. Ka3

Teorija saglasnih polja (5)

Written by Branko Tomic

Tuesday, 26 May 2015 20:41 - Last Updated Sunday, 14 June 2015 15:44

Jedini potez. U suprotnom, crni vuče 1. ... Ka4 i bijeli kralj je predaleko od saglasnog polja e3. Potezom u tekstu bijeli dobija važan tempo.

1. ... Kb6 2. Kb2 Ka5

Najbolje. Drugi potezi dozvoljavaju Kc3 i laku pobjedu. Ne treba ni pominjati da bi marš crnog kralja prema centru bio beznadežan.

3. Kb3!

Ponovo dobija jedan tempo.

3. ... Kb6 4. Kc3 Ka5

Na 4. ... Ka6 odlučuje manevar Kd3-Ke4-Kd5.

5. Kd2!

Dobitnički potez koji sam autor nije vidio, nego ga je tek kasnije pronašao Kling. Teorija saglasnih polja svakako olakšava stvar.

5. ... Ka4 6. Ke3 Kb4 7. Kd3

Bijeli je postigao cilj, jer na 7. ... Ka4 ide 8. Kd5 Kb4 9. a3+.

Teorija saglasnih polja (5)

Written by Branko Tomic

Tuesday, 26 May 2015 20:41 - Last Updated Sunday, 14 June 2015 15:44

Mnogo je primjera kod kojih se naizgled komplikovano rješenje može lako shvatiti ako ste savladali Teoriju saglasnih polja.

Šah je zaista jednostavna igra.